

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету Верховної Ради України

з питань освіти, науки та інновацій

25 вересня 2024 року

Веде засідання Голова Комітету БАБАК С.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго дня, шановні колеги! Розпочинаємо засідання Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій.

Шановні колеги, сьогодні в порядку денному шість питань.

Перше. Про результати складання національного мультипредметного тесту у 2024 році для вступу на навчання для здобуття ступеня бакалавра.

Друге. Про проект Закону України "Про Державний бюджет України на 2025 рік".

Третє. Про проект Закону України "Про внесення змін до деяких законів України щодо збереження цінної історичної забудови в населених пунктах".

Четверте. Про проект Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, що стосуються торговельного мореплавства та судноплавства на внутрішніх водних шляхах".

П'яте. Про проект Закону України "Про внесення змін до деяких актів законодавства щодо позбавлення статусу ветерана війни".

Шосте. Різне.

Шановні колеги, є прохання від Юлії Миколаївни, яка, на жаль, не зможе сьогодні до нас доєднатися, якщо вийде, все ж таки доєднається, зняти з розгляду пункт 5, бо цей законопроект вже був відхилений головним комітетом і немає сенсу його розглядати.

Чи є зауваження, пропозиції, доповнення до порядку денного? Якщо ні, то прошу проголосувати. Хто – за?

КОЛЮХ В.В. Колюх – за.

ПША Н.Р. Піпа – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги. Одноголосно з тих, що є.

Переходимо тоді до розгляду пунктів порядку денного.

Отже, пункт 1. Про результати складання національного мультипредметного тесту у 2024 році для вступу на навчання для здобуття ступеня бакалавра. Доповідачем є Тетяна Сергіївна Вакулєнко – директор Українського центру оцінювання якості освіти. Тетяно Сергіївно, будь ласка.

ВАКУЛЕНКО Т.С. Добрий день, шановні колеги! З вашого дозволу, свій виступ буду робити із презентації. Власне, найперше, що я маю зазначити, що у 2024 році національний мультипредметний тест передбачав проходження трьох обов'язкових іспитів: це тестування з української мови, математики та історії України, а також із предмета на вибір. Ви можете побачити, що порівняно з 2023 роком перелік таких предметів було розширено, зокрема, можливо, було проходити тестування з географії та української літератури.

Усього для оцінювань в межах основної та додаткової сесії зареєструвалося 312 тисяч 508 учасників, із них майже чверть – це випускники минулих років.

Загалом, якщо брати вибір предметів учасниками оцінювання та четвертого предмету, то найбільше учасників обирали англійську мову, дещо менше обирали географію, українську літературу та біологію. На жаль, доволі незначна частка вступників обирали фізику чи хімію.

Для того, щоб забезпечити проходження оцінювань усіма учасниками – а ми проводимо оцінювання в межах окремих сесій, адже наразі приблизно 20 тисяч учасників можуть одночасно проходити оцінювання, і це обмеження, які визначені комп'ютерною та мережевою спроможністю, - ми розробили понад 5 тисяч різних завдань із різних навчальних предметів.

Починаючи з 2024 року, ми повернулися до практики перекладу тестів мовами національних меншин. І цього року ми перекладали в оцінюванні польською, румунською та угорською мовами для потреби вступників. А також пропонувалася кримськотатарська мова, але учасники на це іспитування, на переклади не зареєструвалися.

Тестування проводилося в межах основної та додаткової сесії. І сесії тривали 18 і 3 дні оцінювання відповідно.

Тестування – це новація 2024 року, - відбувалося впродовж 4 годин із перервою. Учасники зауважували, що це непросте, але по статистиці так само відповідно до результатів учасників ми бачимо, що це сильна модель.

Як і в 2022-му, і в 2023 році, через те, що багато вступників перебувають за межами нашої держави вимушено, ми проводили оцінювання не лише в Україні, а ще в 32 країнах світу. Серед них майже всі країни Європи, також Сполучені Штати Америки, Азербайджан, Туреччина. Для проведення оцінювань задіяно 7681 тимчасовий екзаменаційний центр. При цьому це майже 900 закладів освіти України і майже 70 закладів освіти за кордоном.

З'явилося до проходження оцінювання загалом по всіх тимчасових екзаменаційних центрах трохи більше 90 відсотків зареєстрованих учасників. Водночас статистика явки не була однорідною, якщо ми беремо цей показник у розрізі закордонних пунктів оцінювання та вітчизняних. На жаль, в закордонних тимчасових екзаменаційних центрах з'являється для проходження оцінювання менше вступників. У межах додаткової сесії цей показник навіть ще більше впав, особливо це стосується закордону. Там майже 40 відсотків учасників, які зареєструвалися і для яких ми створили можливості для проходження оцінювання, не з'явилися для цього. Детальна інформація про результати національного мультипредметного тесту в розрізі ключових категорій, а також результати щодо виконання однієї з тестових форм, яка використовувалась під час сесії, можна вже проаналізувати, побачити, опрацювати і це все доступно на сайті Українського центру оцінювання якості освіти, так само, як і дані, і подібні звіти про результати тестувань минулих років.

Зауважте, що крім статистичних показників, позначених у звіті, ми також готуємо інтерактивний онлайнвий ресурс, статистичні дані. І він дозволяє доволі швидко опрацювати певні масиви даних. Також ми викладаємо результати абсолютно всіх учасників у межах Опендати, файл деперсоніфікований, але всі інші показники про кожного учасника оцінювання там показано.

Загалом результати оцінювання отримали понад 280 тисяч вступників в межах обох сесій оцінювань. Середній бал результатів учасників НМТ, він відрізняється в залежності від предмета. Тут маю зауважити, що до розрахунку бралися ті вступники, які отримали результат за шкалою 100-200.

Якщо говорити про найкращих вступників, то ми маємо семеро вступників, які отримали найвищі результати з усіх 4 навчальних предметів. Також маємо доволі багато учасників, які отримували хоча б один максимальний результат,

хоча б один такий результат. Власне, з англійської мови таких вступників найбільше, і це обумовлено тим, що в тестування немає завдань з відкритою формою відповіді, немає аудіювання і тест загалом не був розрахований на те, щоб його проходили вступники із рівнем опанування мови C1, C2, тобто найвищі рівні, до яких, власне, і готують певні спеціалізовані заклади освіти.

Тут ви бачите розподіли результатів оцінювання з обов'язкових навчальних предметів. Звичайно, застороги може викликати розподіл результатів з математики, тому що ми бачимо, що переважна більшість вступників знаходиться лівіше ніж середина шкали, що говорить про те, що для них тест складний, хоча будь-який фахівець у галузі змісту, будь-який фахівець з математики скаже, що тест не був настільки складним, просто дистанційне навчання зумовлює погіршення результатів з математики. І це ми бачимо також і за результатами міжнародного дослідження PISA. У розрізі статі ключових відмінностей в результатах оцінювання немає і немає його з усіх трьох обов'язкових навчальних дисциплін. Якщо брати результати в розрізі категорії учасників оцінювання, то високі результати, вищі результати показують випускники поточного року, і це характерно для абсолютно всіх обов'язкових іспитів.

Якщо брати розріз тип закладу освіти, у якому було здобуто повну загальну середню освіту тими учнями і студентами, які у 24-му році її здобували, то найкращі результати маємо у представників ліцеїв та у гімназіях, колегіумів, найгірші – у представників професійних закладів освіти, що підтверджується також і результатами PISA, і це характерно для всіх обов'язкових предметів, що ви бачите на екрані. За типом місцевості так само ми бачимо сегрегацію, ми бачимо, що учасники, здобувачі освіти, які навчалися у селищі або селі, мають нижчі результати ніж їхні однолітки з міст.

Власне, під час минулого комітету, засідання комітету я озвучувала питання на прохання пана Сергія, питання про те, що одним з найпосутніших викликів для організацій освітніх оцінювань у 2024 році є залучення закладів освіти для створення тимчасових екзаменаційних центрів, а так само залучення фахівців до роботи в цих тимчасових екзаменаційних центрах. Ці фахівці, як ще до справедливого і прозорого проведення оцінювання, при цьому їхні зарплати наразі є дуже і дуже низькими. Так, наприклад, інструктор, який працює в аудиторії

і безпосередньо забезпечує проведення оцінювання, отримує нарахування 83 гривні 7 копійок за годину роботи, і це до відрахувань.

З огляду на те, яка величезна відповідальність лежить на цих людях, з огляду на те, в яких надзвичайно складних умовах ці колеги працюють і як багато сесій вони провели, а ви бачите, що для проведення національного мультипредметного тесту їм довелося працювати 21 повний день, фактично від сходу сонця до його заходу, ми просимо розглянути можливість про внесення змін до відповідної постанови, яка регулює оплату праці, залучення до проведення освітніх оцінювань, і збільшити ставку погодинної оплати вдвічі. Тоді відповідальний за пункт тестування, який зараз отримує 121 гривню 41 копію до нарахувань, буде отримувати 242 гривні 82 копійки до нарахувань, інструктор – 166 гривень 14 копійок відповідно. Інші ключові ставки ви бачите. Ми просимо про підвищення ставок тих фахівців, які безпосередньо проводять оцінювання в аудиторіях або долучаються до розроблення тестових завдань.

Тут інформація про те, який дефіцит утвориться у разі ухвалення такого рішення, зокрема із коефіцієнтом 2 такий дефіцит це майже 100 мільйонів гривень. Але маю зазначити, що у 2022 році Український центр оцінювання якості освіти разом з його регіональними підрозділами були зобов'язані провести пробне зовнішнє незалежне оцінювання. Однак, з огляду на початок повномасштабного вторгнення ми його провести не змогли. Усім особам, які реєструвалися для проходження пробного зовнішнього незалежного оцінювання, але через спеціальний сервіс повідомили про те, що хочуть отримати назад свої кошти, а пробне проводилося за кошти фізичних та юридичних осіб, ми такі кошти повертаємо і повертаємо до завершення грудня 2024 року. Наразі 30 мільйонів гривень – це ті гроші, які не мають запиту, тобто учасники не просять про їх повернення, а ми не можемо в інакший спосіб ці кошти їм повернути. Відповідно частину цього дефіциту можна буде покрити за рахунок цих коштів, які можна переспрямувати на оплату ...*(Не чути)* в межах нашої бюджетної програми.

Дякую, колеги.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Тетяно. Напевно, спершу я хотів би подякувати вам і команді за те, що ви вже третій рік поспіль під час повномасштабного вторгнення все одно стоїте і бороните ЗНО або національний

мультипредметний тест, який є зараз формою зовнішнього незалежного оцінювання, і забезпечує рівні умови для вступу випускників у заклади вищої освіти. Ми вам справді за це дякуємо. Це титанічна робота, особливо зважаючи на те, що ви намагаєтесь і забезпечує чесність і прозорість, і відповідальність тих працівників, які працюють в центрах тестування, за таку, м'яко кажучи, невелику винагороду. Тому вочевидь ми комітетом підтримуємо це бажання збільшити їм винагороду хоча б до якось більш-менш пристойного виду. Тому що для нас і зовнішнє незалежне оцінювання, і національний мультипредметний тест як його форма є якраз отим мірилом чесності і справедливості при вступі до закладів вищої освіти, яке закладалося як основа філософії цього тестування.

Я думаю, що у колег теж будуть запитання. Я почну з такого точкового, з двох точкових. Ми побачили дуже невелике бажання дітей обирати додатковим предметом фізику і хімію, наприклад. Я думаю, що такий самий результат приблизно був би і в біології, якби він не був обов'язковим для медиків, одним з обов'язкових.

ВАКУЛЕНКО Т.С. Зараз немає обов'язкових предметів для медиків, можна вступати з будь-яким четвертим... .

ГОЛОВУЮЧИЙ. Є на вибір, здається.

ВАКУЛЕНКО Т.С. Але можна вступати з будь-яким четвертим і на медицину також.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну от. Тоді фізика і хімія, окремо виникають великі питання по цьому. І скажіть, будь ласка, яка у вас гіпотеза, чому так відбувається, чому такий невеличкий вибір фізики і хімії серед абітурієнтів або тих, хто бажає здавати національний мультипредметний тест?

ВАКУЛЕНКО Т.С. Мені здається, що, на жаль, причина лежить не в площині самого змісту тестування, тому що тоді би цю причину можна було уникнути певними локальними заходами, а причина лежить в тому, що непопулярними наразі є спеціальності пов'язані із природничо-науковими дисциплінами, вважаються вони складними. Ми бачимо, що вступники з високими результатами обирають спеціальності, пов'язані з економікою, з

правом, а не природничі. Також мені здається, що надзвичайно складно в умовах дистанційної освіти вивчати ці предмети, і фізика, і хімія потребують проведення лабораторних робіт, якщо учасники, учні навчаються дистанційно, то тут ті лабораторні є доволі умовною характеристикою. Так само взагалі суспільне розуміння того, що природничі дисципліни дадуть потім змогу отримати хорошу кар'єру, хорошу оплату, що ти будеш затребуваним, що держава тебе потребує, цього всього... відповідно профорієнтаційні заходи, мені здається, що це частина більшої відповіді на це запитання, напевно, тільки частина.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Тетяно. І ще одне запитання. У вас було зазначено, якщо я не помиляюсь, в цифрах презентації 65 центрів за кордоном під час основної сесії і 27 під час додаткової. Чому 27 під час додаткової? Чому їх менше і чому настільки менше, і яким чином обиралися під час додаткової сесії оці центри тестування, які будуть продовжувати працювати?

ВАКУЛЕНКО Т.С. На жаль, немає у нас своїх установ або організацій, які відкриваються за кордоном для того, щоб створити тимчасові екзаменаційні центри за кордоном. Ми звертаємося в першу чергу до Міністерства закордонних справ України, до посольств України в тих країнах, так само ми звертаємося до закладів освіти в тих країнах і отримуємо інформацію від них про те, чи готові вони з нами працювати, і якою мірою. За кордоном у межах додаткової сесії відкривалися переважно ті центри, які або не могли взагалі працювати в основну сесію, але мали мало учасників, до прикладу Хорватія, або ті центри, в яких була потреба в створенні осередків і під час основної сесії, і під час додаткової, зокрема, Німеччина, Польща, там, де дуже багато наших учасників і було зрозуміло, що ми використаємо приміщення під час основної, під час додаткової сесії. Цього року кількість місць дозволяла абсолютно всім учасникам, які хотіли би пройти оцінювання, зареєструватися і пройти його в одну з двох сесій.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Я не дарма запитав, поставив саме це запитання. Під час свого останнього відрядження у Молдову Міністерство освіти Молдови зробило запит, що вони хотіли би, щоб у них під час додаткової сесії також був центр тестування, і технічний університет у Кишиневі готовий дати все, що треба, бо в них є така потреба. Там, я думаю, що не така велика кількість учасників,

напевно, можливо, була, да, але вони все одно відчують потребу. І я їм пояснив, що у нас на це немає ані ресурсів, ані чого, вони кажуть, ми все забезпечимо самі. Тому, якщо можна, давайте я вас між собою сконтактую для того, якщо є в них запити, вони готові це робити, то давайте підемо їм назустріч. Я думаю, що від цього тільки виграємо, навіть якщо там буде декілька абітурієнтів на додатковій сесії, все одно це діти. Дякую, пані Тетяно. Колеги, чи є у вас запитання до пані Тетяни? Сергій Валерійович, будь ласка.

КОЛЕБОШИН С.В. Дякую, Сергій Віталійович. Дякую, Тетяно.

Дійсно, тут підтримую голову комітету щодо захоплення тією важливою штукаю, яку виробите. Я дуже добре пам'ятаю, в яких умовах взагалі вибудовувалося НМТ 2022 року, і те, що це продовжується 2023-й і 2024-й, тут дійсно можна тільки захоплення. Також я підтримую думку голови комітету щодо важливості... щодо того, що треба звернути увагу на природничо-математичну освіту. НМТ тут – це не метод, це діагноз дійсно, ми бачимо проблематику, особливо з точки зору і контексту, в якому перебуває країна. Навіть керування найпростішим FPV-дроном – це не комп'ютерна симуляція і не комп'ютерна гра, тут треба знати основи інженерної техніки, треба математику базову якусь знати. Тому це питання фактично розвитку і виживання нашої держави.

Це репліки. А зараз пару питань, якщо дозволите.

Мені цікаво – я зараз заборонений хід використаю, – я подивився на рейтинги, які в нас так люблять публікувати певні ЗМІ. Ну, зрозуміло, що з них робити далекоглядні висновки, чи взагалі політики будувати, це некоректно. І я маю застереження щодо цього, і всіх інших застерігаю. Але певні тренди там можна побачити. Мені цікава просто ваша думка щодо... . Наскільки я розумію, Херсонська область, в самій Херсонській області не було пунктів, да?

ВАКУЛЕНКО Т.С. В Херсонській області пунктів тестування не відкривали.

КОЛЕБОШИН С.В. Тобто, якщо ми говоримо про результативність дітей з Херсону та області, це діти ВПО, які писали по країні, да?

ВАКУЛЕНКО Т.С. Так.

КОЛЕБОШИН С.В. Бо мені просто дивно було, Херсонська область зазвичай в нас, на жаль, ну, вона в хвості, скажімо так, результативності по учнях, разом з ще декількома південними областями і однією західною, а тут місто Херсон – прямо друге місто, вище, ніж місто Київ. І учні Херсонської області десь там плюс-мінус в районі десятого міста. Тобто це просто фактично статистичне викривлення, я правильно розумію?

ВАКУЛЕНКО Т.С. Це, власне, причина, чому ми не підтримуємо створення рейтингів за результатами НМТ, тому що тут дуже багато всіляких особливостей при формуванні цих рейтингів, які важливо враховувати, які часто, на жаль, автори рейтингів не враховують. Зокрема, у нас майже 100 тисяч осіб, які здобували цьогоріч повну загальну середню освіту, не брали участі в НМТ. І як вони розподілилися по областях, це складне питання, у нас немає... Оскільки ми не проводимо державної підсумкової атестації, то ми не збираємо на сьогодні актуальної інформації про випускників, для того щоб могли це порівнювати.

Друга причина – це, власне, участь в оцінюванні, те, як складається цей рейтинг. Тому що очевидно, що маленькі і великі заклади, там є питання. Якщо ти набираєш високий бал у великому закладі освіти і високий бал в маленькому, де ти всього один, може, складаєш той чи той предмет, чи групу, це, напевно, не одне й те саме. Порівнювати області – знову ж таки, там різна кількість учасників, різна кількість тих, хто проходив четвертий предмет певний, тому без обов'язкової державної підсумкової атестації, коли всі би учасники проходили, хоча б якийсь набір обов'язкових предметів, робити далекоглядні висновки на основі цих даних, на мій погляд, дещо необачно.

КОЛЕБОШИН С.В. Власне, я теж хотів доєднатися і з нашої такої спільної високої трибуни застерегти, бо з'явилася хвиля публікацій в ЗМІ, всіляких там журналістських аналізів щодо таких рейтингів і висновки космічної важливості, як здається тим, хто їх робить, і не менш космічної, скажемо так, нерелевантності відбуваються. Тому я ще раз хотів би, нас, я знаю, багато людей слухають, в тому числі і представники засобів масової інформації, все ж таки більш науково підходити і звертатися за аналітикою до звіту саме Українського центру оцінювання якості. Ще одне питання, я не буду вже затягувати. Чи аналізував

центр результативні складання НМТ учнями, які писали в Україні, і учнями, які писали за кордоном? От порівняти їхню результативність. Чи є така аналітика?

ВАКУЛЕНКО Т.С. Ми окремо цього не робимо. Тому що, як на мене, це корінь... природа цих даних так само не визначена, тому що це не якісь окремі учні, ми не знаємо про них, на жаль, у формі реєстрації ми не знаємо про них достатньо даних для того, щоб їх розрізнити не лише за цим параметром, а й за іншими. І ми насправді не знаємо, наскільки соціально-економічний статус того чи того учня пов'язаний з тим, де він зараз перебуває. На моє переконання і те, що ми бачимо, що це непорівнювані речі, соціально-економічний статус всіх, хто залишився, і тих, хто поїхав, поїхала певна категорія учасників. Але якщо б хтось захотів провести цей аналіз з певними застерегами, він може це зробити на основі Open Data, яку ми викладаємо, тому що там є поле, місце проходження тестування і відповідно там є позначка "інші країни" для учасників, які проходили оцінювання в 32 країнах, крім України.

КОЛЕБОШИН С.В. Окей, дякую. Я думаю, що це важливо в контексті пріоритетів щодо повернення і щодо політик роботи з дітьми, які навчаються за кордоном, подивитися в динаміці. І останнє запитання. Чи аналізували ви статистично в динаміці відсоток, порівняння у відсотку тих, хто писав НМТ, випускники цього року і випускники минулорічних, я знаю, що це є в цьому році, як змінювалися відсотки, наприклад, у порівнянні з довоєнною статистикою?

ВАКУЛЕНКО Т.С. Випускників минулих років стало більше, суттєво більше.

КОЛЕБОШИН С.В. Це говорить про неймовірне зростання престижності вищої освіти, що не може не тішити.

ВАКУЛЕНКО Т.С. Напевно.

КОЛЕБОШИН С.В. Дуже всім вдячний.

ГРИЩУК Р.П. У мене питання... .

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вибач, Роман Павлович, Наталія Романівна піднімала руку, якщо вона зараз ще на зв'язку, то я, з вашого дозволу, дам Наталії Романівні.

Наталія Романівна, будь ласка.

ППА Н.Р. Так-так. Дякую. Дякую голові комітеті за зауваження.

Насправді УЦОЯО і пані Тетяні я хочу дуже подякувати, бо робота зроблена колосальна. Я, коли знаю, що готуєте ви і результати, і звіти, то я впевнена в тому, що ви зробили максимум з того, що могли, і також я одна з тих, хто підтримує те, що для наступних НМТ проведення треба більше коштів дати на цю діяльність. З практичних речей. Я так розумію, що ви аналізували і бачили, з того, що я бачу, ми насправді, враховуючи все-таки, що ЗНО в письмовому вигляді вважається із того, що аналізували, здавати було складніше, НМТ, який ми маємо з часу широкомасштабного вторгнення, здавати простіше. І тому нерелевантно, я просто хочу, щоб... дискусій багато в мережі, порівнювати 200 балів ЗНО письмового, 200 балів ЗНО теперішнього і, звичайно, роки 2022-й, 2023-й і 2024-й, адже рівень складності завдань є різний. Чи можете ви це підтвердити або спростувати?

ВАКУЛЕНКО Т.С. Я не скажу, що рівень складності завдань різний, тому що ми використовуємо частину тих завдань за прототипом, які використовували раніше. Ми говоримо про складність, умовно, тестової форми, сукупності цих тестових завдань. Тестові форми, які ми використовували до початку повномасштабного вторгнення, були розраховані щонайменше на дві-три години проходження оцінювання, тестових завдань у формі було значно більше. У предметах мови, математики були завдання із наданням розгорнутої форми відповіді і, очевидно, що ймовірність припуститися хоча б однієї помилки на довгому тесті, де є ще й розгорнуте завдання, яке оцінюється за багатьма критеріями, є значно вищою. Відповідно порівнювати двохсотбальників тепер і тоді – є нерелевантно, той висновок, який ви зробили, я його підтримую повністю.

ППА Н.Р. Дякую. І в мене є ще два питання, власне, теми, якими я опікуюсь, ...*(Не чути)* НМТ, що я почула вашу позицію по державній підсумковій атестації, що ви вважаєте її доцільно повернути, адже ми говоримо про те, що це ми ставимо діагноз. І якщо, я, в принципі, звертаюся тут вже і до колег, і до міністерства, якщо нема політичної волі повернути в останній випускний клас 11-й, хоча моя позиція, що треба повертати, то як на мене, нам точно треба

повернути в 4-й і 9-й клас, адже вони ні на що не впливають, наші всі діти підуть і в 5-й клас, і 10-й, і 11-й, ми прийнемо їх в заклади освіти. Але для того, щоб в них вироблявся навик здачі екзаменів, підготовки до екзаменів, емоційного проживання тих екзаменів, як на мене, це є необхідністю повернути і їм самим же ж тоді НМТ і, є надія, що ДПА з часом в 11-му класі, тоді теж буде легше здавати, якщо вони в 4-му і в 9-му класі будуть мати можливість до цього підготуватися.

Прокоментуйте, будь ласка, ви як керівниця центру.

ВАКУЛЕНКО Т.С. Найперше прокоментую щодо випускного класу. Ми не вважаємо, що повернення до ДПА у випускному класі наразі доцільно, тому що ми не можемо гарантувати проведення оцінювання всіма учасниками. Державна підсумкова атестація має бути обов'язковою, але тоді держава гарантує, що ми зможемо це зробити для всіх. Наразі ми не проводимо оцінювання на тимчасово окупованих територіях з очевидних причин, на територіях, де є активні бойові дії, відповідно учасники мають виїхати. В багатьох країнах, на жаль, наші учасники не лише в тих 32 країнах, де ми можемо проводити оцінювання, а є ще весь великий світ, де можуть бути по одному учаснику в кожному місці, і там ми забезпечити це оцінювання не зможемо. Тому 11-й клас в такій моделі неможливий.

Щодо 4-го і 9-го класу, ми зараз працюємо над повною реалізацією стратегії з освітніх оцінювань до 2030 року, коли державна підсумкова атестація стане частково стандартизованою, тобто інструменти оцінювання будуть розроблятися централізовано. Такого ще не було, раніше заклади освіти для 4-го і 9-го класу розробляли завдання самостійно. Але ми не готові запуститися повністю в 2025 році. Чому? Тому що зараз ми тільки цю роботу ведемо. В 4-му класі ми пропілотували в цьому році наші інструменти на 2 тисячах учнів, але побачили, що не зовсім так все працює, як нам хочеться, ми хочемо мати завдання з розгорнутою формою відповіді, проектну діяльність. Відповідно на наступний рік ми плануємо пілотування.

Щодо державної підсумкової атестації в 9-му класі, це величезний проєкт, він за обсягом, за масштабом не менший ніж вступні випробування, тому що кількість учасників і складність іспитів, і особливості різних галузей, які вивчаються, вона навіть складніше ніж 12-й клас.

Відповідно у цьому році, в 2025 році, точніше, ми просимо Міністерство освіти і науки України підтримати розширення штату УЦОЯО і додати нам ті ставки, які можуть долучатися до розроблення інструментів для державної підсумкової атестації в 9-му класі. В 2026 році ми цю роботу продовжимо і хочемо пілотування, забезпечити матеріалами з математики та української мовно-літературної галузі. І тоді в 2027 році ми продовжимо розроблення інструментів з інших галузей, це суспільно-гуманітарна, природнича, іншомовна, і плануємо за змоги і за наявності бюджету запуснитися з математикою, українською мовою... мовно-літературною, точніше, галуззю.

Також ми цього року почали вже активно працювати над елементами технічного завдання для платформи, на якій має відбуватися обмін даними для цієї державної підсумкової атестації. Вона матиме зміст тільки тоді, коли буде побудована на тому, що заклад освіти отримає інформацію зворотну. А для того, щоб заклад освіти таку інформацію зворотну якісну отримав, не просто статистики, які часто важко аналізувати та за відсутності аналітиків у кожній школі, це має бути вербальна, доступна інформація. І для того, щоб її зробити, такі аналоги є, але так як ми це хочемо із застосуванням елементів штучного інтелекту, такого ще в світі немає. Ми розробляємо щось вперше, тому ми готові до таких складностей. Я спілкувалася з Організацією економічного співробітництва та розвитку, вони також говорять, що це щось абсолютно фантастичне, але ми можемо собі це дозволити, тому що у нас її немає, вона не розроблена. Тому можемо бути дещо більш амбітними ніж ті країни, які запустили це 20 років тому, їм потрібно щось перероблювати з нуля. Тому у нас такі плани. З огляду на те, що я сказала, ми не підтримуємо обов'язкову державну підсумкову атестацію в 2025 році, тому що я не бачу, що ми з неї отримаємо. Але ми наголошуємо на тому, що важливо залучати ресурси, в тому числі людські, для того щоби готуватися і запуснити цей проект якісно нормально за декілька років і зробити з цього хороші дані, а не видимість того, що ми зробили щось нове.

ППА Н.Р. Добре. Дуже дякую. Частина інформації я знала, більшості ні, тепер зрозуміло. І останнє моє запитання. Воно стосується і того, що я вже спілкувалася з міністерствами і колегами, зверталася до вас, до того, щоби повернути в НМТ з історії України, зокрема, час України-Руси. Чи ви до цього

готові? І також прокоментуйте, бо з того, що мені відомо і зрозуміло, це би не збільшило кількість завдань з цього предмету, а просто би змінило вибірку часову по цьому предмету. І відповідно також, маючи можливість на комітеті, знаю критичних оцінок, що, так, це збільшить нашим дітям дещо підготовку до предмету "Історія України", але чим швидше ми про це поголосимо, тим більше у них буде можливості це вчити, і все-таки це вчиться в курсі середньої школи. І воно важливо дуже для нашого позиціонування і пояснення, чому відбулася ця війна і чому ...*(Не чути)*, як пише багато де і за кордоном в енциклопедіях, і в російській, в 988 році хрестив державу Україну на Хрещатику в Києві, а не Російську Федерацію. І це одна із причин, чому я звертаюсь до того, щоб повернути цю велику частку історії України. І підтвердіть, власне, що це не збільшить, підтвердіть, кількості запитань з історії України, чи ви готові до цієї зміни тестування. І відповідно, а тут у нас є і представники комітету всі, і міністерства, щоб у нас була політична воля це вводити, як би з позиції, власне, центру це могло би можливим. Дякую дуже.

ВАКУЛЕНКО Т.С. За наявності політичної волі такі зміни можна у нас у відповідному, власне, затвердивши наказ Міністерства освіти і науки про проведення НМТ у відповідному році, в редакції, яка би передбачала зазначення всього історичного континууму як періоду історії, який вивчається, ми готові до включення таких завдань до змісту тесту. Тривалість тестування ми розширювати не плануємо, тому що 4 години – це уже виклик. Але робити тестування в 2 дні так само неможливо, тому що у нас є велика частка підлітків, які проживають на територіях, де ми не проводимо оцінювання, або які проживають за кордоном, де потрібно все одно доїздити. Відповідно нами буде ухвалено рішення про зміни деякої структурної специфікації тесту. Тобто певна частина тих завдань, які сьогодні відводилися на сучасну історію, буде відводитися на історію до Богдана... тобто історичного контенту. Тобто збільшувати кількість тестових завдань у... *(Не чути)* ми також не плануємо, але можемо розширити історичний період тих тестових завдань, які вже є.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Тетяно. Дякую, пані Наталіє, за запитання. Роман Павлович, будь ласка.

ГРИЩУК Р.П. Я просто хотів подякувати пані Тетяні, озвучити те питання, з яким мені найбільше зверталися під час складання НМТ. Це складність по часу: 4 години з перервою – це дуже-дуже важко. Я пробував пояснювати деякі... ну, чому до цього рішення прийшов Український центр оцінювання якості освіти. Наскільки я розумію, на наступний рік, враховуючи вже поданий нами закон, ми залишаємо ту ж кількість предметів. Скажіть, будь ласка, що ми можемо з цим робити? Чи можна якимось чином зменшувати час? Я розумію, що ми навряд чи зможемо розбити так, як ми планували, на два дні. Чи є сенс, можливість взагалі зменшувати час складання?

ВАКУЛЕНКО Т.С. На жаль, немає, тому що у нас чотири предмети, і це принципове рішення щодо змісту. Це так само і політичне рішення. Зменшувати тривалість тестових форм – це означає отримувати дуже неточну інформацію про вступників. У нас і так є тести, в яких доволі мало тестових завдань, зокрема у нас тести є по 22 тестових завдання, відповідно кожна помилка може коштувати учаснику дуже багато. Якщо ми зменшимо ще і тривалість оцінювання, то доведеться зменшувати кількість тестових завдань, і помилка стане важити ще більше. Зараз модель, в якій є 20-хвилинний відпочинок, вона не є дуже простою. Але знову ж таки зі статистики, яку ми бачимо, ця модель цілком адекватна. Що можна порадити учням, які сьогодні в 11-му класі, це відвідувати абсолютно всі уроки в школі, тому що тільки тоді, якщо ти 6-7 років щодня працюєш нормально і виконуєш домашнє завдання, то 4 години не стане для тебе трагедією. Якщо ж ти відвідуєш тільки уроки щодо предметів НМТ, тобто тільки українську, математику, історію чи предмет на вибір, то очевидно, що буде велика проблема, і очевидно, що учасник не впорається. Але це питання до пріоритетів і організації.

ГРИЩУК Р.П. І друге питання в мене було по дітях за кордоном. Ми бачимо, цього року набагато менше складали, якщо я не помиляюсь, минулого – 37, да, зараз – 21 тисяча. Чи скільки було?.

ВАКУЛЕНКО Т.С. Ні-ні, реєструвалися 26 тисяч, цього року дещо менше, трохи менша реєстрація, але не така велика різниця.

ГРИЩУК Р.П. На наступний рік ми так само плануємо, на цю цифру орієнтуватися по дітях за кордоном?

ВАКУЛЕНКО Т.С. Ми орієнтуємося приблизно на цю цифру, тобто ми, коли напрацьовуємо із партнерами домовленості, ми напрацьовуємо їх ще до реєстрації і намагаємося створити більше місць, ніж навіть потенційно це потрібно. Тоді під час і після реєстрації, якщо в нас виникають ситуації, що ми бачимо, що вичерпуються місця швидше, ніж люди, то ми надзвичайно уклінно просимо міжнародних партнерів розширити ці локації.

До прикладу, цього року в Чехії ми бачили, що місця завершувалися швидше, і ми упрошували колег з Праги додавати місця, і вони це робили.

ГРИЦУК Р.П. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Тетяно.

А в мене ще одне запитання. Скажіть, можете по пам'яті навести, в 2022 і 2023 роках скільки дітей складало за кордоном НМТ?

ВАКУЛЕНКО Т.С. Це все біля 20 тисяч, мені здається, що я не готова зараз прямо наводити чітко з голови, якщо чесно. Але 22 було, мені здається, в 2022 році, 26 реєструвалося в 2023 році. Звичайно, можу перевірити... .

ГОЛОВУЮЧИЙ. А зараз 16 в нас, да, наскільки я пам'ятаю цифру?

ВАКУЛЕНКО Т.С. Зараз реєструвалося понад 20 тисяч.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ага, це 16 дійшли.

ВАКУЛЕНКО Т.С. Ну да.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Все, зрозуміло. Дякую дуже. Колеги, чи є ще в когось запитання до пані Тетяни? Я пам'ятаю, була рука в пані Олександрі Антонюк, вибачте, що одразу не дав слова, але спершу народним депутатам... .

АНТОНЮК О.В. Да-да, звичайно, спершу народним депутатам. Я просто хотіла повернутися до вашого питання, Сергій Віталійович, ви підняли правильне питання про фізику і хімію, чому такі низькі тести. І користуючись, що у нас таке поважне зібрання, причина полягає в тому, що у нас мало викладачів, які можуть фізику і хімію викладати в школах. І, можливо, нам потрібно розглянути, я як математик це кажу, бо це дійсно навіть гірше ніж з математикою. Можливо, нам варто розглянути окрему програму, спрямовану саме на фізику і хімію в школі.

Тому що від роботодавців ми чуємо дуже великий запит саме на ці спеціальності, від зварювання і так далі, але я боюся, що це ми втратимо потім прошарок цих знань і вмінь.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Олександра. От тепер, власне, пазл, мені здається, ще й складається. Бо у нас теж є гіпотеза з цього приводу. Сергій Валерійович навіть пообіцяв після завершення каденції в парламенті повернутися вчителем фізики для того, щоб, плюс один, хоч виправити трішки ситуацію. Бо у нас по тому, що ми бачимо, по зворотному зв'язку і контактам з роботодавцями, ми теж бачимо великий запит на фізиків і хіміків, якраз на людей з природничою освітою. Причому заробітні плати відверто зашкалюють, іноді доходять до рівня членів наглядових рад величезних державних корпорацій. І ми бачимо, що відбувається з деякими хімічними, наприклад, не буду їх зараз називати, корпораціями, які прямо заходять в університети і роблять мільйонні лабораторії для того, щоб хоч якось привернути увагу до хімії і забрати собі випускників, і почати їх готувати вже там ледь не з першого курсу для того, щоб забрати, власне, мати собі кваліфікованих спеціалістів, які потім будуть працювати на їх підприємствах, бо запит є величезний. І тут у нас є своя гіпотеза з цього приводу, вона теж полягає у вчителях, зокрема, але це лише частина того, що є.

Ми бачили на свої очі непоодинокі випадки, коли ми у 2019 році започаткували, у 2020-му реалізували, програму, одну із субвенцій, "Спроможна школа", по якій ми будували в деяких громадах на конкурсній основі кабінети фізики, хімії, STEAM-лабораторії і так далі, і потім бачили, як під вже укомплектовані класи приходили вчителі, тому що їм нарешті було з чим і було де працювати. І деякі переходили, вибачте, з університетів, з міст, з великих національних університетів переходили на роботу в сільську школу, тому що часто, я процитую, фраза звучала дуже часто таким чином, що в мене зараз тут більше можливостей для досліджень ніж було на матеріальній базі того університету, де я викладав, або був аспірантом, або був науковцем.

Тому одна з гіпотез, яка є в нас, це відсутність, власне, наших інвестицій в матеріально-технічну базу в освітній простір. І, власне, тому ми будемо пропонувати, я розумію, що ця розмова буде важка, але керівництво Верховної Ради теж нас підтримає в цьому питанні, ми будемо принаймні подавати ці

правки і дискутувати для того, щоб зараз зробити окрему програму, окрему підсубвенцію якраз для розвитку природничої освіти, для створення кабінетів, які будуть якраз для кабінетів хімії, фізики, біології, математики і окремо STEM для того, щоб зробити Center of Excellence, просто зробити їх сотню, дві по країні і показати, як треба. Можливо, це дасть поштовх і нашим дітям, абітурієнтам, які обиратимуть фізику, хімію, бути вчителями фізики і хімії, і повернуть нарешті хоча б елементарну престижність до цих природничих професій.

Це є у нашому проекті рішення, тому я дуже дякую, якраз, в принципі, ви всі говорили про одне й те саме просто з різних кінців, з різних боків. Але факт залишається фактом і тенденція нас насправді дуже турбує. Я сподіваюсь, що Міністерство фінансів теж розуміє цю проблематику і дивиться трішки далі ніж наступний бюджетний рік, а має стратегічне бачення і підтримує ці ініціативи.

Шановні колеги, чи є ще бажання задати запитання, обговорити, чи у нас є нестримне бажання перейти до обговорення Державного бюджету на 2025 рік? І, як каже Іван Григорович, зараз буде веселіше.

Пані Тетяно, ми вам щиро дякуємо. Будемо боротися і за ваше додаткове фінансування для вас, і будемо в міру можливостей допомагати всім чим можемо, як завжди, для того, щоб ви продовжували виконувати на такому високому рівні свою роботу, як ви це робите. Дякую вам ще.

Шановні колеги, якщо ми завершили обговорення цього питання, то переходимо до прийняття рішення.

ПППА Н.Р. У мене все-таки є ще... .

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, пані Наталія.

ПППА Н.Р. Я перепрошую, що не передивилися перед комітетом, не внесла і тому ставлю на обговорення зараз, як ми могли би вирішити, оце питання до "Історія України", бо це насправді те, що ми можемо рекомендувати комітетом, чи можемо ми окремим пунктом дописати, чи на іншому комітеті розглянути і вирішити комітетом, що ми рекомендуємо по змісту "Історія України", змісту.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, тоді давайте зробимо інакше. Чи варто зараз, як ви, колеги, думаєте, чи варто зараз це вставляти, саме цей пункт вирішення комітету?

ГРИЩУК Р.П. Мені здається, що це більше контрольне питання, ми минулий рік аналізуємо. У нас є на розгляді законопроект, який ми зареєстрували, про НМТ на наступний рік. Я думаю, тоді є сенс обговорити, вже коли ми будемо про наступний говорити.

ПШПА Н.Р. Дякую. Я підтримую, не проти, тому що кажу, що я не вивчила детально рішення і тому погоджуюсь на цей варіант. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги. Давайте тоді таким чином домовимось. Пані Тетяна це питання пропрацює і ми при обговоренні законопроекту, який ми уже зареєстрували, 12053, здається, який якраз і регулює НМТ наступного року, при його розгляді, я думаю, що це буде через пару тижнів, ми спокійно проговоримо це питання і дійдемо висновку. Я точно впевнений, що це не треба буде прописувати в законі, але я думаю, що ми між собою, як завжди, політичне рішення можемо прийняти як рекомендації. Колеги, дякую.

ПШПА Н.Р. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пані Наталія, окей з цим?

ПШПА Н.Р. Так-так, окей.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Супер. Добре. Тоді переходимо до прийняття рішення. Шановні колеги, ставлю на голосування проект рішення комітету.

Перше. Рекомендувати Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій прискорити розгляд проекту Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо державної підсумкової атестації та вступної компанії 2025 року.

Друге. Підготувати та подати до Комітету Верховної Ради України з питань бюджету пропозиції до проекту Закону України про Державний бюджет України на 2025 рік збільшити фінансування за бюджетною програмою 2201470 "Здійснення зовнішнього оцінювання та моніторинг якості освіти Українським центром оцінювання якості освіти та його регіональними представництвами" на 99,15 мільйона гривень, залишок неповернутих платниками коштів за непроведене пробне ЗНО у 2022 році в обсязі 30 мільйонів гривень направити на фінансування зазначеної бюджетної програми.

Комітету Верховної Ради України з питань бюджету врахувати потребу у збільшенні фінансування на розвиток природничо-математичної освіти із тем освіти в сфері закладі середньої освіти. Рекомендувати Кабінету Міністрів України внести зміни до Постанови Кабінету Міністрів України (від 18.11.2015 року №985) "Про упорядкування умов оплати праці працівників Українського центру оцінювання якості освіти та регіональних центрів оцінювання якості освіти" щодо підвищення окладів залучених фахівців.

Контроль за виконанням рішення покласти на голову комітету.

Хто – за, прошу проголосувати.

КОЛЮХ В.В. Колюх – за.

ПАВЛЕНКО Р.М. Павленко – за.

ПША Н.Р. Піпа – за.

ВОРОНОВ В.А. Воронов – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бачу, Воронов.

Є, плюс. Всі – за. Дякую, колеги. Рішення прийнято одногосно.

Переходимо до наступного пункту порядку денного. Пункт 2. Про проект Закону України про Державний бюджет України на 2025 рік (реєстраційний номер 12000), поданий Кабінетом Міністрів України. Доповідачем є представник Міністерства фінансів України. З нами є на зв'язку заступник міністра фінансів пан Роман Єрмоличев. Пане Романе, будь ласка, вам слово.

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. Дякую, Сергію Віталійовичу. Дякую, шановні народні депутати. І перше, за результатами, мабуть, прослуховування першого питання, мені здається, як ніхто, Міністерство фінансів завжди підтримувало якісне проведення ЗНО і враховувало видатки, намагалося по крайній мірі враховувати, на ті потреби, які заявлялися.

І я повернуся до загального, до доповіді загальної, але що стосується УЦОЯО, те, що заявило Міністерство освіти, як потреба додаткова 11,5 мільйона додаткової потреби на 2025 рік, ми її задовольнили в повному обсязі. Вся додаткова потреба складала по цій бюджетній програмі 11,5 мільйона гривень. Вона задоволена в повному обсязі.

Про які додаткові потреби, на сьогодні озвучені, і звідки вони появилися в ході уже після подання бюджету, ну, тут, я думаю, треба запитати Міністерство освіти, чому вони на етапі подання бюджету не акцентували на цьому увагу, про те, що треба збільшувати саме по цій бюджетній програмі видатки.

Повернуся до загальних, не буду дійсно нагружати цифрами, я думаю, ми перейдемо до питань/відповідей, можливо, так буде простіше. Я просто хочу нагадати, ми чудово розуміємо, в яких умовах ми живемо і в яких коштах ми живемо. Хочу просто навести дані. На наступний рік доходи загального фонду, доходи, планується 2 трильйони і 7 мільярдів гривень, 2 трильйони. Видатки плануються, видатки, які закладені в проекті бюджету – 3 трильйони 600 мільярдів гривень. Тобто фактично можна співставити навіть ці дані про те, що 1 трильйон 600 мільярдів, які не покриті внутрішніми доходами. Тобто це ті внутрішні доходи, які мають бути покриті за рахунок або внутрішніх запозичень, або з доброї волі наших міжнародних партнерів профінансувати ці витрати. І ми чудово розуміємо про те, що всі доходи, внутрішні доходи спрямовуються на сектор безпеки і оборони. Всі заплановані доходи, а саме ці 2 трильйони, повторюся, вони заплановані як видатки на сектор безпеки і оборони. Всі інші видатки гуманітарної і соціальної сфери покриваються за рахунок внутрішніх і зовнішніх запозичень, і ще раз повторюся, можливо, якихось грантів міжнародних партнерів, а їх з кожним роком, як ви бачите, стає все менше і менше. Тому тут складно доводити необхідність збільшення витрат по тим чи іншим напрямкам. І по кожній сфері ви можете мене критикувати, звісно, але на кожному комітеті я говорю про те, що не можна просто збільшити видатки, їх треба за рахунок чогось збільшити, має бути джерело цих доходів і джерело реально цих доходів. Воно не повинно бути на папері, тому що на папері – це неживі гроші.

Повернуся до освіти. Ми, в принципі, в ході дискусії з Міністерством освіти намагалися врахувати ті потреби, мінімальні, звичайно, максимальні потреби ми не врахували, але мінімальні потреби ми говорили і з міністром я особисто говорив, і з першим заступником говорив з приводу критичних речей, які вони бачать на сектор освіти і науки, і з Курбатовим, який відповідає за науку, ми проходились по кожній позиції і намагалися максимально врахувати те, що могли врахувати як пріоритети на наступний рік.

Якщо дивитися на загальні цифри, якщо ви порівняєте, звичайно, ви їх порівнювали, 2025-й і 2024-й, там йде коригування саме на капітальні видатки. Я думаю, що ми вже всі знаєте, да, що капітальні видатки поки що не враховані в першому читанні, а це саме НУШ, укриття, харчові блоки, тобто всі, якийсь інвестиційний розвиток, він дійсно не врахований. Чому не врахований? Тому що була дискусія всередині уряду, щоб не ділити ці кошти безпосередньо в уряді, а спільно з депутатами визначитися з пріоритетами і розподілити їх між першим і другим читанням. Звичайно, там сума коштів у цілому по країні це 25 мільярдів гривень. Тобто на всі сектори, які можуть бути як інвестовані, відповідно в цих 25 мільярдах гривень мають бути визначені пріоритети щодо спрямування видатків як на сектор соціальний, як на сектор ветеранів, як на сектор освіти чи охорону здоров'я. Тому оця різниця може бути, якщо брати просто співставлення даних. Якщо брати поточні видатки, то поточні видатки, вони залишились по Міністерству освіти на рівні 2024 року, дещо скориговані, можливо, між бюджетними програмами, ну, щодо визначення, виходячи із визначених пріоритетів.

Мабуть, повернуся до такої, на мій погляд, не зовсім критично речі, але, можливо, ви скажете, що це критична річ, ми зовсім не те вкладали, те, що було в засобах масової інформації, щодо приватизації вузів. Не було, я хочу зараз безапеляційно це говорити, не було мети ставити за мету приватизацію вищих навчальних закладів. Була мета, і це ми з вами проходили як з народними депутатами освітнього комітету два роки тому, коли ми писали таку ж саму норму по науковим установам. Де ми писали про те, що якщо ви, ви чудово знаєте, да, що всі кошти від приватизації йдуть як дохід загального фонду Державного бюджету, ну як фінансування. Але враховуючи те, щоб стимулювати заклади, ми розуміємо, що є приміщення, які можуть не використовуватися в навчальному процесі, можуть у процесі об'єднання, реорганізації можуть бути вивільнені. Звичайно, ми написали цю норму, і, в принципі, це була як наша ідея, Міністерства фінансів, щоб саме ці кошти не пішли, якщо буде приватизація, не пішли як дохід загального фонду, а саме пішли на сектор освіти. Тому ми й написали пропорцію і в контексті 11, 14 статті Закону про бюджет, там чітко написано: 50 на 50 ідуть кошти саме на оновлення матеріально-технічної бази

закладів, які прийняли рішення про оптимізацію чи реорганізацію і провели інвентаризацію, що реально це майно не використовується.

А ми чудово знаємо, що коли майно не використовується, ми повинні платити як комунальні послуги, як охорону і все інше. Тобто це такі самі додаткові витрати державного бюджету, які можна спрямувати в тому числі знову ж на освіту. Якщо треба уточнити редакцію, да, можливо, воно двояко читається, якщо ви підтримуєте цю ідею вже на 2025 рік, ми можемо спільно з вами уточнити редакцію цих пунктів щодо приватизації. Я ж кажу, все залежить від того, чи ви підтримуєте взагалі цю ідею. Ми можемо уточнити, щоб потім не викликало збурення в освітньому чи науковому середовищі.

Здається, все, що я хотів сказати. Я готовий відповісти. Можливо, щось пропустив, то кажіть, я готовий до доповіді і відповіді.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Роман Володимирович.

Я тоді, з вашого дозволу, колеги, почну. Я не знаю, як можна це двояко читати, але прикінцеві положення говорять про призупинення дії на 2025 рік частини четвертої статті 80 Закону України "Про освіту" в частині заборони приватизації, увага, державних закладів вищої освіти. Прямо закладів. Роман Володимирович, от прямо закладів, от як можна тут двозначно читати?

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. Я погоджуюсь з редакцією. Дивіться, ми... дивіться, я погоджуюсь, знову ж погоджуюсь, що якщо читати окремо "Прикінцеві положення", то дійсно воно так читається. Тому я й попросив: якщо ви поділяєте позицію про необхідність уточнення редакції, давайте рухатись по цьому. Бо ми читаємо в контексті статті 11 і статті 14 самої основного тексту закону, і ми в це вкладали. Давайте уточнимо... Да, дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Роман Володимирович. Да-да, я читав... . Зараз я по них запитаю. Скажіть, будь ласка, а чого 50 на 50, чого не 90 на 10? Чому ми освіті віддаємо 50, а 50 піде в доходи державного бюджету, хто буде зацікавлений в приватизації тоді – заклади освіти чи державний бюджет? Чого не 90 на 10? Давайте 90 віддамо на розвиток матеріально-технічної бази, це ж майно університетів, яке колись будувалося і не нами, а народом України будувалося для освіти. Я розумію, що зараз, можливо, у нас і демографія гірша, і все інше, і купа

обмежень, і люди виїжджають за кордон, ми все розуміємо. Але питання: чого не 90 на 10? А чому не залишити Фонду державного майна стільки, скільки вони витрачають на це операційно, наприклад, на приватизацію і не залишити все інше для розвитку закладів вищої освіти, власне, в яких ми це майна забираємо назавжди?

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. Сергій Віталійович, це державне майно, хочу уточнити, і воно не будувалося ні ректорами, нічим, це державне майно, як ви кажете, народу України. І ви чудово знаєте, що всі приватизації яким чином відбуваються. Вся приватизація не тільки в сфері освіти, вся приватизація відбувається... і це на сьогодні визначено як джерело фінансування державного бюджету, це покриття дефіциту, покриття в тому числі дефіциту, який склався. Я вам озвучив покриття дефіциту, це різниця дефіциту – це 1 трильйон 600 мільярдів гривень. Всі видатки від приватизації, ви бачили приватизацію готелю "Україна", 2,5 мільярда, вони не ідуть на розвиток готельного бізнесу, вони ідуть на покриття дефіциту державного бюджету.

Щодо пропорцій. Я з вами погоджуюсь, можемо дискутувати. Чому 50 на 50? Тому що була така сама історія, коли ми з вами проходили, Сергій Віталійович, разом з вами особисто, де ми по науці писали 50 на 50. Да, наша була пропозиція 50 на 50, ми можемо до другого читання знову уточнити. Якщо буде позиція комітету, я не думаю, що це буде критично, якщо ми поміняємо, як ваша пропозиція, 70 на 30 чи 90 на 10. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Окей. У мене тоді ще одне питання: а скільки готується об'єкт до приватизації по часу, Роман Володимирович, плюс-мінус, у вас досвід є?

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. Не знаю, я ж не працюю у Фонді держмайна і тим більше в даному випадку ми ж не готовимо про приватизацію закладів, ми готовимо про приватизацію окремих приміщень і майна.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А от колеги, які займаються приватизацією в іншому профільному комітеті, кажуть, що від 6 до 12 місяців. Ви зараз цю норму пропонуєте на 2025 рік тимчасово призупинити, ви не рекомендуєте її внести постійною нормою. Тобто для того, щоб зараз приватизувати щось у 2025 році, у

вас вже, очевидно, має бути перелік об'єктів, які ви хочете приватизувати. У вас є перелік об'єктів, які ви хочете приватизувати або... .

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. У нас особисто нема, за цю сферу відповідає Міністерство освіти. Міністерство освіти також підтримало цю пропозицію офіційно. Тому в даному випадку, я думаю, що, мабуть... і там написано в процесі оптимізації, реорганізації закладів, звичайно, це має бути проведена інвентаризація, яке майно гіпотетично може бути продано... виставлено на приватизацію.

Щодо постійних норм, ви чудово знаєте, чому ми не можемо це робити Законом про Державний бюджет. Тому що є рішення Конституційного Суду. Про що? Про те, що Законом про Державний бюджет не можна змінювати якісь базові галузеві закони. Тому ні однієї там зміни, якихось змін законів в Законі про Державний бюджет немає. Якщо ви пропонуєте як комітет поміняти Закон про приватизацію, окей, я думаю, ми підтримаємо і можемо погодити це спільно... .

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, пане Романе. Я просто хочу сказати, що якщо ви хочете так от перекидувати із закону на закон, то я вам скажу, що є ще указ Президента, який забороняє відчуження майна національних закладів вищої освіти, а у нас більшість закладів є національними. Як ви плануєте взагалі цей указ обходити? Ми вже колись мали дискусію з Офісом Президента ще у 2019-2020 роках.

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. Сергій Віталійович, я перепрошую, получається, що я один... .

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пане Романе, будь ласка, дайте мені, будь ласка, завершити запитання, я ж вас не перебиваю ніколи. Це ж елементарна повага.

Ми вже мали цю розмову у 2019-2020 роках з Офісом Президента. Там ніхто не збирається змінювати цей указ, бо він іде не тільки для закладів освіти, а для закладів культури, куди йде там Києво-Печерська лавра і купа інших історичних пам'яток і цінностей, тому вочевидь його змінено не буде. Як ви плануєте обходити ту заборону, якщо ви хочете просто вписати цю норму? Просто хочу зрозуміти, як вона буде працювати, навіть якщо вона запрацює?

Хоча я нагадаю про інше. Рік тому на бюджетному комітеті ви казали немає обґрунтування, немає грошей. Зараз немає плану приватизації. Я буду категорично проти цієї норми, я її в залі поставлю для того, щоб цю правку збити, цю норму. Тому що приватизувати заклад... Знаєте, я ще раз процитую Президента України, який на одній нараді задав запитання. Що ви конкретно хочете приватизувати? І це справедливе питання під час війни. Що ви конкретно хочете приватизувати? Ми зараз даємо право Кабінету Міністрів приватизувати все. Я вам прочитав зараз просто цитату з прикінцевих положень, в яких кажеться: зняття заборони приватизації державних закладів вищої освіти. Можна мати все, що угодно на увазі, але в законі прямо написано, на що знімається заборона. Це ніщо не заборонить продати повністю університет, вибачте, з потрохами, з землею всією, яка є. Я впевнений, що бажаючі можуть знайтися. Тільки хто від цього виграє і що ми від цього виграємо?

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. Можна відповідати?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Роман Володимирович.

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. Дякую, Сергій Віталійович.

Чесно, я розумію, що ви озвучуєте це на загальний загал. Але займатися, вибачте, популізмом, ви можете займатися в Раді. В даному випадку якщо ви як комітет вважаєте, що це непотрібно, окей, ви ставите правку, що це непотрібно. Я вам сказав, з якою метою: це ефективне використання бюджетних коштів.

Особисто мені як заступнику міністра фінансів це нічого не приносить, особисто мені як посадовій особі нічого. А це тільки, знаєте, оце така маніпуляція про те, що мені щось особисто. Я вболіваю за сферу в першу чергу, за сферу. І коли в даному випадку ми розуміємо, що там немає дітей, які виїжджають за кордон, а в нас приміщень ще на сьогодні, ще при радянській владі побудовані приміщення, які на сьогодні ми маємо зберігати, утримувати і використовувати мізерні ті кошти на вищу освіту, то я намагаюся придумати хоч якісь речі, які можна спрямувати кошти на розвиток, які... адекватні ректори, прийдуть адекватні наглядові ради – експериментальний проєкт, які прийдуть, подивляться інвентаризацію майна, які скажуть, дивіться, мені не треба 18 приміщень, мені надо два приміщення для моїх сто дітей, навіщо мені утримувати 16 приміщень.

От з якою метою це було. Але ваше право говорити про те, що уряд хоче щось приватизувати. Жодної мети цього немає. І ви можете ставити правки, ми підтримаємо цю правку, якщо ви хочете зняти цю норму. Але я кажу про те, про ефективність. Я вболіваю за сферу і за науку в даному випадку. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Іван Григорович, будь ласка.

КИРИЛЕНКО І.Г. Шановний пане заступник міністра, я вас дуже просив би, щоб ви зупинили крісло своє, бо ми у вас періодично бачимо тільки лоб. Будь ласка, чуть-чуть коректніше ведіть себе.

Перше зауваження, яке я вам хочу зробити. Ви ще відносно молода людина, з вами дуже коректно веде розмову голова Комітету Верховної Ради. Ви собі дозволяєте випадки, які не припустимі для державного службовця такого рівня. Ви його звинуватили в популізмі, в чому завгодно. Він вас ні в чому не звинуватив, він не підвищив голос. Він задав логічні питання: ви як це пропрацьовували, ви з ким комунікували, у вас чи є перелік, ви як це бачите. Він задав вам професійні питання, на які ви відповіли образами. Я вас прошу вибачитись. Це перше.

Друге. Вибачте, ви державний службовець... .

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. Прошу вибачення, якщо я когось образив.

КИРИЛЕНКО І.Г. Не треба "якщо", всі були свідками. Друге питання.

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. Дивіться, я намагаюся захистити...

КИРИЛЕНКО І.Г. Можна не перебивати, пане заступнику міністра?

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. Та я не перебиваю. Ви мене попросили вибачитися. Я вибачився. Якщо я образив особисто Сергія Віталійовича, я прошу вибачення.

КИРИЛЕНКО І.Г. Друге питання. Ви державний службовець найвищого рангу, ви приймали присягу. В присязі, що депутатів, що членів Кабінету Міністрів, державних службовців, прямий текст: дотримання Конституції. Ввівши цю норму, яку ви зараз відстоюєте, ви грубо порушили три статті Конституції. Одна з них – це право на освіту. Абсолютно правильно голова комітету говорить: ви написали, що чохом можна все це приватизувати. Ми забираємо право в молоді, в громадян України на освіту, і ще дві статті Конституції порушуються.

Ви чому порушуєте Конституцію? Може так статися, що в залі піднято буде питання політичне. Отут уже політичне питання: заява про злочин. Такі речі, які вносяться до залу публічно, - це злочин, порушення пряме Конституції, конституційних прав громадян України. Ви ж читали Конституцію і добре знаєте, ви повинні її дотримуватись.

Третє питання. Для чого ця норма вам зараз знадобилася, для чого під час війни? Для чого ця норма? Для чого вона? Вона збудоражить зал при прийнятті бюджету. Абсолютно неможливо її виконати в 2025 році, і ви зараз її відстоюєте.

Четверте. Ви могли б зібрати ректорів, хоча би пілотний проект по Києву зібрати, і розібратися, з ними переговорити, скільки такого майна, на яке вони витрачають кошти, які на більш дорогоцінне можна було б тратити: чи на харчування, чи на освітянський процес. Ви чому не комунікуєте? Це ж хвилю підняли не тільки депутати, підняли люди і знизу. Вони з нами йдуть комунікувати. Чому не з вами, не з Міністерством, яке стоїть у витоків таких речей? Погана комунікація дорівнює нульовій індексу довіри. Немає довіри – система розбалансовується на виході. Нам це під час війни потрібно, щоб ми внутрішні конфлікти породжували? В залі не пройде ця норма, зніміть її, будь ласка. Не заводьте зал при прийнятті такого важливого документа. Ми ж теж розуміємо, кожна копійка на вагу золота, кожна копійка.

Ви б краще порахували гроші в інших місцях. Ми за ці роки настворювали скільки наків, даків, шмаків, їхні бюджети вищі ніж бюджети Кабміну, Верховної Ради і Офісу Президента, разом взяті. А це державні установи. Держава має право повністю там гроші... розпоряджатися ними, які там зароблені, бо це державні структури. Є де гроші брати, а ви з освіти, під час війни за безцінь.

Колеги, вибачте, це вже трошки, мабуть, і виступ. Згадайте своїх попередників, які в 2014 році вийшли на трибуну Верховної Ради і чесно сказали: друзі, треба затягнути пояса до хребта. І зробили для всіх, хто працює в державних структурах, мінімальну заробітну плату, для всіх без виключення, бо треба було на передову. У нас сьогодні на передовій зарплата найнижча, а найвища в даках, наках, шмаках і так далше. Це хто? Це Кабінет Міністрів дозволяє такі речі. Корпоративне право, але заробітну плату хто встановлює у нас? Уряд.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Найнижча у вчителів, Іван Григорович.

КИРИЛЕНКО І.Г. Я просто говорю, що тим, хто сьогодні воює, повинна бути найвища заробітна плата. Я веду до того, що в нас звільняють одного з державників і йому 40 мільйонів нараховують заробітну плату. Нещодавно у нас розглядався... ну, пару тройку років тому, ми потім з Юлією Миколаївною порахували, один із представників НАКу ішов на державну посаду, середньомісячна заробітна плата 22 мільйони, це річний фонд заробітної плати всіх депутатів Верховної Ради. Друзі, ну порядок хтось повинен наводити. Ось, де гроші лежать. Ви шукаєте в приватизації і освіти нещасної. Я вас дуже прошу, зніміть цю норму, щоб вона не була в залі після того, як ми зробимо висновки по голосуванню в залі, щоб норми не було. Не будоражте зал, не будоражте суспільство. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Роман Володимирович, хочете репліку?

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. Ні. Якщо бачення депутатів, то, звичайно, ми підтримуємо. Я пояснив мету, обґрунтованість цього рішення. Звичайно, не було тут, повторюся, ніяких своїх намірів, те, що зачепилися за це. Ну, да, можна було зачепитися. Я пояснив, яка логіка була вкладена. Якщо ви як депутати вважаєте, що це критично на сьогодні для суспільства, ну, окей, ми підтримаємо цю норму, до другого читання знімемо цю норму. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, ну, насправді, ми ж озвучили, є план – є що обговорювати, немає плану – немає що обговорювати. Бо зараз норми звучать дуже погано, відверто, вони просто написані так. Їх можна як завгодно коригувати, але написані вони погано.

Що ми будемо приватизувати? Ми провели об'єднання, по пам'яті, в Харкові, в Дніпрі, у Львові, в Києві. От де ми будемо... А, в Одесі ще, да. От де ми будемо приватизувати – в Харкові чи у Львові, ну, наприклад? Ну, тобто немає бачення, немає плану, ну немає плану – нема про що говорити, тут же все просто. Якщо є план... .

Міністерство освіти, є план приватизації? Андрій Борисович? Ну, от Роман Володимирович каже, що Міністерство освіти має мати...

СТАШКІВ А.Б. Для того, щоб зробити план потрібно сформувавши, провести інвентаризацію, тому на даний момент ще немає плану.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, власне, ну... Дякую. Власне, ну, про що ми й говоримо, немає плану, як кажуть, нет ножек – нет варенья, да? Як в тому анекдоті. Ну окей. В мене... давайте переключимося трішки, в мене є ще одне питання – заробітні плати вчителів. Роман Володимирович, скажіть, будь ласка, що буде в наступному році з заробітними платами вчителів? Ми їх, я так розумію, що піднімати вже точно не будемо, хоча б індексація запланована?

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. Розмір освітньої субвенції визначений на рівні 2024 року в сумі 103 мільярди гривень.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тобто нічого не зміниться в заробітній платі вчителів. Окей. Тоді в мене питання, а як це співставляється з тим, що, якщо я не помиляюся, то заробітна плата в працівників Генеральної прокуратури збільшиться на 26 відсотків, по пам'яті, да, мені здається, а вчителів залишиться освітня субвенція такою, як вона була минулого року. Це з чим пов'язано? Якщо ви знаєте, конечно, це не ваша, можливо, сфера, ви Міністерство фінансів.

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. Ні, не знаю, не знаю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Не знаєте. В мене тоді риторичне питання. Ми яку країну будуємо? Ми для чого це все робимо? Для того, щоб піднімати... . Це ж не тільки, суддям підняли, по пам'яті, на 9 відсотків, да, Офісу Генерального прокурора на 26, ще комусь, господи, вже не пам'ятаю, на 16 відсотків. От, ну, просто класно, враховуючи те, що в них і так не найменші зарплати, а у вчителів зараз найменші зарплати, молодий вчитель приходить, здається, якщо я не помиляюся, то в нього оклад не дотягує навіть до мінімалки і йому доплачують до мінімалки. Ну то що ми робимо? У нас величезний відтік кадрів. Будь ласка, я 1 вересня зайшов в свою рідну школу, яка тут за один кілометр від нашої будівлі. За літо два вчителі англійської мови поїхали з країни, обидві жінки, тому що там є робота, а тут роботи нема і тут вона не оплачується, і вони поїхали в більш безпечну країну. Ну от до чого ми зараз доведемо? Це риторичне питання, відповідь зрозуміла: освітня субвенція залишається на тому ж рівні.

В мене тоді наступне питання. Ви говорили про кошик державних інвестиційних проєктів, ну чи як він там називається, плюс-мінус так. Тобто всі наші субвенції, які раніше були прямо прописані і на Нову українську школу, не треба нагадувати, що ми зараз починаємо восьмий рік реформи цієї Нової української школи, нашої програми, да, розвиток навчально-практичних центрів в закладах професійно-технічної освіти, укриття, харчоблоки, автобуси, я так розумію, що все теоретично, то от всі ці важливі речі, важливі проєкти для країни, ті, на які наголошував Президент, ті, які ми вже проводимо системно багато років, вони всі підуть в цей кошик. Правильно я розумію? Ну тобто будуть конкурувати за ці 25 мільярдів з іншими сферами?

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тоді в нас виникає зараз питання от у народних депутатів, поки ви про це говорили, в нас виникло просте питання. А за що ми зараз голосуємо тоді, змушені голосувати, за що? За просто якийсь кошик, який буде розподілятися всередині Кабінету Міністрів, можливо, там буде Нова українська школа, можливо, там не буде Нова українська школа, це буде конкуренція, ви кажете, це з депутатами будемо вирішувати. Це буде конкуренція між депутатами? Ну як це буде відбуватися? Бо ми взагалі вважаємо, що є речі, які не можна не продовжувати, як можна не продовжувати Нову українську школу? Ну це для мене загадка, ну чесно. Як можна не продовжувати розвивати профтеху? Чому нам зараз не закласти зрозумілі цифри, за які ми можемо проголосувати як народні депутати? От ми зараз не розуміємо цифр, от відверто, не розуміємо. Ми не розуміємо, скільки потенційно може бути в Новій українській школі, скільки з 25 мільярдів можна просити на Нову українську школу – 500 мільйонів, 1,5 мільярда, 3,5 мільярда, що буде з укриттями, що буде з автобусами? Ну взагалі от я просто не бачу предмету для голосування, якщо чесно. Це виключно таке просто питання для розуміння. Раніше ми бачили, є набір субвенцій, їх там є п'ять, сім, вісім – неважливо, є якісь цифри. Да, по цифрам можна дискутувати, ми завжди просили додатково. Ви десь погоджувалися, десь не погоджувалися, десь ми шукали ресурс, десь знаходили, десь ні, десь домовлялися, десь недотримувалися домовленостей, всякого бувало. Але от питання, за що ми зараз мусимо

голосувати, просто за кошик у 25 мільярдів? Так може ці 25 мільярдів, бог з ними, з цією інфраструктурою зараз, якщо у нас зараз війна йде, може ми їх все ж таки на сектор безпеки і оборони направимо? Тобто за що ми голосуємо, Романе Володимировичу, поясніть, я не розумію.

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. Поясню. Інвестиційну раду очолює Прем'єр-міністр і входять всі члени уряду. До першого читання підходи до розподілу цих інвестиційних проєктів, вони були змінені. Змінені чому, тому що це був прозорий розподіл за наполяганням наших міжнародних партнерів. Виходячи з пріоритетів, кожне міністерство подавало в системі DREAM свої пріоритети і свої інвестиційні проєкти, в тому числі подало і Міністерство освіти.

До подання бюджету на перше читання ці кошти дійсно були розподілені, пропозиція була до розподілу. І там включені, в принципі, всі ті речі, які визнаєте, якими ми щорічно підтримуємо на харчування, на харчоблоки, на професійно-технічну освіту і все інше, воно було включено. На уряді, я не є членом уряду, те, що я знаю, що відбувалося на уряді, я думав, тут буде присутній міністр освіти, то міг би дещо пояснити, яким чином це відбувалося.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми теж думали, що він буде присутній.

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. Прем'єр-міністр сказав про те, що враховуючи, що ми не будемо зараз ділити ці кошти, щоб це дійсно не виглядало якось кулуарно, то кожен міністр має спільно з народними депутатами, по профілю якого відноситься, поспілкуватися з народними депутатами і визначитися щодо пріоритетів на наступний рік. І повернутися до уряду назад, до уряду, щодо цих пріоритетних проєктів. Чи відбувалася ця дискусія міністра освіти із депутатами освітнього комітету, мені невідомо. І в даному випадку, коли буде дійсно доопрацьований проєкт бюджету, дійсно, міністр освіти буде відстоювати і говорити про те, дискутував він з народними депутатами чи не дискутував у частині пріоритетності тих чи інших видатків на сферу освіти. Буде засідати Стратегічна ця рада, інвестиційна рада, яку очолює Прем'єр-міністр, і буде визначено дійсно пріоритети, куди будуть поділені кошти капітального характеру.

Я намагався пояснити. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, зрозумів. Я все ж таки ще раз, я, може, там зараз трішки інакше сформулюю це питання. Так за що депутатам голосувати зараз? Ми би зрозуміли, якби уряд подав би відповідно до прозорої системи розподілу, рейтингування в системі DREAM, з погодженням з міжнародними партнерами вже визначений перелік того, що він хоче вставити в цей кошик, профінансувати з цього кошика. Це було б нам зрозуміло, ми б зрозуміли, за що ми голосуємо.

Зараз ми голосуємо за якусь ефемерну цифру в 25, точніше, за точну цифру 25 мільярдів, але в ефемерній якійсь програмі, яка називається державні стратегічні проєкти, яку потім прозоро з міжнародними партнерами буде розподіляти група міністрів, Кабінет Міністрів, да, під головуванням Прем'єр-міністра. Тобто нам пропонується зараз проголосувати за це.

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. Ні, Сергій Віталійович, це буде поділено між першим і другим читанням. Ви зараз будете голосувати те, що по процедурі, як пропозиції першого читання. Ви, звичайно, можете давати як народні депутати свої пропозиції і свої рекомендації. Розподіл по цих капітального характеру буде поділено в бюджеті під друге читання, воно не буде поділено після прийняття бюджету. Це буде ітерація між першим і другим читанням, і ви як народні депутати вже при остаточному голосуванні за бюджет і в ході дискусії зараз між першим і другим читанням, уже можна визначатися з пріоритетами, які ви бачите як комітет.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я з трудом, Іван Григорович, чесно, я з трудом розумію зараз, про що йде мова. Окей.

І я просто собі не уявляю, тобто зараз буде мільярд якихось правок від народних депутатів. Хто далі буде визначати, що потрапить у цей кошик з 25 мільярдів? От зараз 400 народних депутатів подадуть тисячу 400 своїх правок по розподілу інвестиційних проєктів. Ну, зараз принаймні я впевнений, що всі члени комітету, які зараз це почули, подадуть принаймні десяток кожен правок зі своїм баченням, що вони бачать в якусь програму, щось попросять для Одеської області, щось попросять для Львівської області, інвестиційний проєкт, щось Іван Григорович попросить зі своїм баченням, щось ми зі своїми баченнями, Роман Павлович, для міста Києва. І далі як це буде далі розподілятися? На бюджетному

комітеті, Міністерством фінансів, Кабінетом Міністрів, як це буде відбуватися, Роман Володимирович, мені, чесно, незрозуміло поки що, хоча б механізм. Щоб ми як народні депутати, з якими, напевно, мав би порадитись міністр освіти, якого ми, до речі, не бачимо, і зараз буде веселіше, то як цей механізм, як ви знаєте про нього, що ви про нього знаєте, як це буде відбуватися?

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. Я намагався пояснити, як відбулося при голосуванні бюджету на перше читання, не голосування, а подання бюджету на перше читання всередині уряду. Коли Прем'єр, знову ж я не Прем'єр-міністр, Прем'єр сказав, що кожен міністр має скомунікувати зі своїми депутатами, профільними депутатами, щодо визначення пріоритетів. І потім, звісно, повернутися в уряд з цими пропозиціями і сказати, ми спільно дійшли згоди. Я як би робив, я прийшов до вас як до народних депутатів, сказав, ми подали в системі DREAM там 7-8 проєктів, подивіться, шановні депутати, такі-то суми ми подали, підтримуєте ви їх чи не підтримуєте, чи, можливо, ви вважаєте за потрібне скорегувати ці проєкти, можливо, додати якісь проєкти, тому що у вас таке бачення як народних депутатів. І відповідно тоді міністр освіти повертається назад в уряд і каже, дивіться, я прокомунікував з Комітетом з питань освіти, і ми дійшли згоди, чи не дійшли згоди, чи дійшли згоди, в частині того, які проєкти ми бачимо спільно на наступний рік. Все, сідають члени уряду і дискутують, уже приймають політичне рішення. Я так бачу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тобто приймати рішення буде все ж таки Кабінет Міністрів, міністр мав би, за вашими словами, порадитись з депутатами, після цього прийти на Кабінет Міністрів щось відстоювати, а далі приймається рішення Кабінетом Міністрів.

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. Да.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло.

Короче, ми в будь-якому разі голосуємо просто за 25 мільярдів, рішення по яким буде прийматися Кабінетом Міністрів на власний розсуд. Врешті-решт я правильно розумію? Колеги принаймні кажуть, що так. Окей.

Добре, щоб я зараз не заглиблювався в деталі, колеги, чи є у вас запитання до заступника міністра фінансів?

ПША Н.Р. У мене є репліка, якщо можна, в загальному. Я хочу підтримати голову комітету в тому, що ми хочемо зрозуміти про 25 мільярдів і що до другого читання ми не зійдемо на їх розподілі, якщо не буде пропозицій, як раніше було.

І друге. Що насправді може комусь з членів комітету відомо, але наскільки я знаю, ми не мали на комітетах, і мені бракує по тому, по використанню субвенції цього року. Як використані, я розумію, що ще немає кінця року, але, в принципі, прогнози вже можна зробити, як вони застосовані і так далі. То я би перед тим, як ми будемо думати, скільки нам треба на яку субвенцію на наступний рік, підготовки своїх правок до другого читання, бо хотіла це все детально почути від міністерства. Дякую.

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. Якщо можна, я відповім. Я можу надати таблички для зручності всім членам комітету, там можу Сергію Віталійовичу переслати чи кому там, чи секретаріату, ви подивитесь рівень використання цих коштів у поточному році. Можу надати навіть і захист України, який був як перехідний спеціальний фонд, яким чином він використовується. Звичайно, це буде поле для обговорення, який рівень виконання тих запланованих коштів.

ПША Н.Р. Позиція і від Мінфіну, і, звичайно, від Міністерства освіти.

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. Да, звичайно, ми дамо своє... .

ПША Н.Р. ...і мають пильнувати ефективність використання коштів і так далі.

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. Добре. Ми дамо своє те, що проходить по казні, по казначейському обслуговуванню, по касі, а Міністерство освіти може більш детальніше дати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Романе Володимировичу, будемо дуже вдячні вам за цю інформацію. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сергій Валерійович, будь ласка.

КОЛЕБОШИН С.В. Да, дякую. Маленьке питання. Повернуся до 103 мільярдів освітньої субвенції, і зрозуміли ми, що кошик не змінюється. Але кількість тих, на кого цей кошик розділяється, чи вона зміниться? На яку кількість

вчителів, умовно кажучи, розраховані ці 103 мільярди? Чи всі ті ж самі категорії, що і в 2024 році, чи когось ми виключаємо з цих категорій? Це важливо, бо, якщо ця кількість менша, то відповідно можна очікувати, що і буде певне хоча б невеличке зростання, тому що просто людей стало менше. Чи прогнозувало це Міністерство фінансів або Міністерство освіти, на кого розділяється цей кошик?

Дякую.

СТАШКІВ А.Б. Якщо дозволите, я відповім на це питання, Романе Володимировичу. По освітній субвенції по розподілу сума, дійсно, залишилася на рівні минулого року. І за тими даними, які у нас є, дійсно, кількість учнів у закладах загальної середньої освіти, вона зменшилась. Але єдине треба розуміти, що на даний момент відбувається оновлення персональних даних учнів, які зараховані до закладів освіти, і нова система АІКОМ, яка буде базуватися на основі реєстрів даних, а не тих даних просто, які заповнюються безпосередньо школами. Тому на даний момент формула освітньої субвенції незмінена і робота по її доопрацюванню буде проведена після того, як будуть внесені ці всі дані за школами, у нас 12 тисяч шкіл, всі вони повинні оновити дані в системі АІКОМ. Очікуємо, що до 1 жовтня вони це зроблять, і після цього буде змінено, відповідно переглянуто формулу освітньої субвенції і за можливістю зменшено ці понижуючі коефіцієнти, включено до фінансування ті години, які не були включені. Але треба розуміти, що це точно можна зробити, коли будемо мати остаточні дані від шкіл.

КОЛЕБОШИН С.В. Дякую, Андрій Борисович.

А якою є ситуацію щодо виплат вчителям, які знаходяться за межами України? Які плани?

СТАШКІВ А.Б. На цей рік ми... Вчителі, які перебувають за межами України і також перебувають в трудових відносинах через оголошений простій або ще якісь інші види призупинення дії трудового договору, вони всі отримували за простій відповідно кошти, вони були включені до обсягу фінансування у 2024 році. З 1 вересня ці виплати можуть бути продовжені, але не за кошти освітньої субвенції, а за кошти відповідно місцевих бюджетів, до розрахунку вони не потраплять, при розрахунку формули на 2025 рік.

КОЛЕБОШИН С.В. Тобто держава не закладає кошти на виплати таким вчителям, таким категоріям, да?

СТАШКІВ А.Б. Так, формула, вона не закладається за кошти освітньої субвенції.

КОЛЕБОШИН С.В. Добре. Дякую. А щодо вчителів, які опинилися на тимчасово окупованих територіях?

СТАШКІВ А.Б. Вчителі, які на тимчасово окупованих територіях так само у випадку, якщо вони перебувають на простої, для них оголошений простій, для них у 2024 році виплачувалися за кошти освітньої субвенції. Станом на сьогоднішній день таких вчителів у нас є близько 2 тисяч, які перебувають на тимчасово окупованій території. Ми зверталися до обласних військових адміністрацій, щоб вони провели оцінку того, наскільки ці вчителі... де вони фактично перебувають, як вони використовують ці кошти, чи вони до них потрапляють в кінцевому результаті. І на даний момент до формули на 2025 рік ця категорія вчителів швидше за все не попаде, оскільки там неможливо підтвердити фактичне використання цих коштів.

КОЛЕБОШИН С.В. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. У мене є ще запитання, якщо можна, до Романа Володимировича по науці. В цьому році зменшено фінансування Національного фонду досліджень на 244 мільйони, наскільки я пам'ятаю, порівняно з минулим роком, і це зовсім не корелюється з Бюджетною декларацією на 2025-2027 роки, які ви подавали у Верховну Раду, там, де є ви розробниками, там, де написано про поступове збільшення частки конкурсного фінансування. У нас так відбувається, що зараз зменшена якраз частина конкурсного фінансування. З чим це пов'язано? Чому так? Чому ми кожного року мусимо боротися за додаткові кошти на цілком очевидні речі, які ви підтримуєте, Роман Володимирович, особисто як конкурсне фінансування. Ми ж вами маємо цю постійну дискусію кожного року і ми точно знаємо, що ви підтримуєте, да, і сходимося в думках. Чому знову?

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. Сергій Віталійович, дуже дякую. Ви ж знаєте, да, як я... знову ж може це розцінюватись по-іншому, вболіваю, в тому числі за

Національний фонд досліджень. В даному випадку я, дивлячись на цифри, в цьому році у них 610 мільйонів, а в наступному році 623 мільйони гривень на цю програму. Тут навіть збільшення іде на 13 мільйонів гривень. Ми дискутували збільшення, я говорив з Полоцькою, говорив з Курбатовим щодо необхідності збільшення. Ми навіть не врахували на збільшення чисельності Національного фонду досліджень внаслідок додаткової функції, яку поклали на Національний фонд досліджень. На цю історію ми навіть врахували додаткові кошти. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чекайте, ви ж знаєте, що в них конкурс не відбувається і фінансування, наскільки я пам'ятаю, відбувається не дуже рівномірно, є конкурси попередніх років, є потреба оголошення нових конкурсів. От вони додали додаткову потребу на 244 мільйони, з яких 140 є критичними, просто фізично критичними, інакше вони не зможуть продовжувати фінансування тих конкурсів, які вже відбулись.

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. Дивіться, Сергію Віталійовичу, тут надо розібратися, що вони всередині зробили. Бо, якщо вони провели конкурс на більшу суму, ніж була в бюджеті, і, умовно, зафіксували ці фінансові зобов'язання, то тут питання до НФД, яким чином вони приймали таке рішення всупереч Бюджетному кодексу, чому вони брали бюджетні зобов'язання під ті кошти, яких немає в бюджеті. І тут, можливо, бути оця історія, що, наприклад, вони провели конкурс гіпотетично, я не знаю всієї історії, чесно, треба спитати ...*(Не чути)* Якщо вони провели конкурс на 700 мільйонів гривень, а профінансували в цьому році лише там 10 відсотків, там 70 мільйонів, то відповідно вони взяли і зобов'язання на 630 мільйонів гривень, яких потенційно в бюджеті дійсно немає. Але тепер питання дійсно до керівника закладу, чому це було зроблено для того, щоб потім що, щоб маніпулювати цими даними і казати, ми провели конкурс, виділяйте кошти. Тут у мене такі питання в більшості до керівника, а не до, як це відбувалося. Тому я думаю, це ця історія, яку ви щойно озвучили.

_____. Можна?

КОЛЕБОШИН С.В. Будь ласка, да. А це якраз НФД прокоментувати хоче. Давайте прокоментуєте.

АНТОНЮК О.В. Оскільки я наглядова рада Національного фонду досліджень, то я трошки можу пояснити, яка ситуація. Разом зі мною пан Олексій Колежук, заступник голови Наукового комітету.

Значить, дивіться, Науковий фонд досліджень оголошує конкурси на три роки. Відповідно в 2021 році оголошено був конкурс, який потім секвестрували на війну. Зараз цей конкурс... ну, треба людям заплатити.

Далі. Кожного року Національний фонд досліджень оголошує конкурс тільки тоді, коли до нього доведена бюджетна резолюція. І він дивиться на бюджет і каже: так, я оголошую конкурс на наступний рік. Відповідно конкурси там не однорічні. І якщо оголошений конкурс, то він продовжується з минулих років. І зараз стоїть питання не про те, щоб оголосити новий конкурс, а просто щоб ті гроші, які вже були науковцями виграні, дати їм на підставі їхніх зобов'язань. Тому що виникне наступна ситуація: прийде ДАСУ і скаже, а ви написали, що ви це будете робити? І неважливо, скільки у вас є грошей, ви маєте це виконати. І потім буде знову нецільове використання коштів. А чому ви не зробили те, що ви обіцяли? Далі, які там конкурси. Це оборонна тематика. Тобто стає таке питання, що який конкурс просто не може бути оголошений. І що ми будемо вибирати: excellence sciences, оборонна тематика, чи інфраструктура, інший варіант? Це не нові конкурси, це ті, що були оголошені в 2023-му, 2022-му, 2021-му роках. Про оголошення нових конкурсів взагалі не йде мова.

Інший варіант. Обрізаємо кожному конкурсу отих 20 відсотків, яких не вистачає. Значить, відповідно 2021 року, мало того що люди в 2022-му не отримали свої гроші, вони і зараз їх не отримують повністю. Якщо ми обрізаємо, наприклад, інфраструктурний конкурс: ми не можемо купити половину мікроскопа. Тобто це все одно, що взагалі цього конкурсу не проводити. Оборонний конкурс якщо ми будемо обрізати, то ми знову-таки скажемо: ну от, на оборону грошей не вистачило. Тут якраз ситуація полягає в чому? Що фонд мав вийти на полочку, коли в нього буде приблизно однакове фінансування. Якби заплановане фінансування, як було заплановано в 2021 році, воно б продовжувало накопичуватись. Через те, що виникла яма, коли секвестрували ці гроші, відповідно в результаті у них не вистачає 140 мільйонів, 143 мільйони, на те, щоб закрити теж свої зобов'язання. Тобто це не додаткові гроші.

Пане Олексію, може, я не все...

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. Можна я прокоментую? Сергій Віталійович, ну, відверто, давайте ми послухаємо голову Національного фонду досліджень, якщо ми хочемо розібратися. Не можна брати за основу 2021 рік, конкурс, під який немає бюджетних зобов'язань. Те, що я знаю, що конкурс був проведений в 2024 році новий. Давайте ми, я навіть зі своєї точки зору, зі свого боку ми навіть запитували в НФД, вони мають сьогодні нам подати інформацію, яким чином були проведені конкурси, в який період конкурси, і чи це є перехідні роботи, чи неперехідні роботи.

І знову повернуся: ми нічого не секвестрували, ми нічого не забрали. В декларації була озвучена сума 600 мільйонів гривень, 600 мільйонів на 2025 рік. Вона і зафіксована в бюджеті на 600 мільйонів гривень.

АНТОНЮК О.В. Я кажу про 2022 рік, ці гроші так і не були... .

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. Ну 2022 рік пішов на оборону. Дивіться, не можна брати... .

АНТОНЮК О.В. Не питання, але конкурси були виграні науковцями і вони, реально, вони сказали, їм держава заплатить.

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. Я погоджуюся. Дивіться, я погоджуюся, але все одно... .

АНТОНЮК О.В. А фонд же має виконати своє зобов'язання перед науковцями?

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. Пані Олександро, давайте не дискутувати. Ми подивимося, дійсно... .

АНТОНЮК О.В. Давайте подивимося.

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. ...і народним депутатам... Але знову ж, треба теж керуватися вимогами бюджетного законодавства, не можна брати зобов'язань якихось юридичних без бюджетних зобов'язань, нема такого.

АНТОНЮК О.В. Вони не брали. ...*(Не чути)* в тому, що вони цього й не робили.

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. Так нема тоді навіть і питань, тоді що ми дискутуємо. Значить, тоді 600 мільйонів має вистачити на ті роботи, які є.

АНТОНЮК О.В. Ні. Ну, добре.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Колеги, чи є у народних депутатів ще запитання до Міністерства фінансів? Немає.

Тоді, шановні колеги, я пропоную наступну роботу по цьому питанню. Є пропозиція зараз зробити перерву в засіданні комітету до п'ятниці до 10 ранку. А на п'ятницю на 10 ранку запросити листом на Прем'єр-міністра, запросити і забезпечити присутність міністра освіти на засіданні комітету, яке буде продовжено в п'ятницю о 10 ранку. І запросити Ольгу Полоцьку – виконавчу директорку Національного фонду досліджень. Нам потрібно розібратися і з інвестиційними проєктами, з нашими субвенціями, і нам потрібно розібратися з Національним фондом досліджень для прийняття рішення.

Шановні колеги, я вам всім дякую за увагу, за приділений час. В засіданні Комітету оголошується перерва до п'ятниці до 10 ранку.

Щиро всім дякую. До побачення.